

Tutu ña tãa racha'nu Paulu kuenda ñivi chìnuni tu'un Cristu ña ìyo ñuu Gálata

¹ Yu'u Paulu, ra kùu tatun Jesucristu, va yüvi ñivi ìyo ñuñivi kùu ma ndian tãchi yu'u, ta yüvi ñivi kùu ma ndian jãkuiso ma tiñu i'ya yu'u ndia. Vati maa ma Jesucristu chi'in ma Tatá yo Racha'nu Ndioo, ra jãnataku ma Jesucristu tañu ndian ndíí, rakan tãchi yu'u. ² Ta yu'u chi'in tandi'i ma ndian yani yo ndian chìnuni tu'un Jesuu ña ìyo chi'in i'ya, tàa ndi ma tutu i'ya kuenda ndyo'o ndian chìnuni tu'un ra, ndian ìyo ndisaa ñuu kàndii ñu'u' Galacia. ³ Ta Racha'nu Ndioo ra kùu Tatá yo chi'in ma Racha'nu Jesucristu ra kùu chito'o yo, na koso ra ma ñamani ra chata ndo, ta na ja'a ra ña na koo vii anima ndo ndia. ⁴ Vati maa Jesuu chã'a ra ma kuñu ra ña na kivi ra cha'a' ma kuati yo, ikan na kuu kakú yo nuu ma kuati ya'a ga kini ña ìyo ma ñuñivi i'ya. Takan ìyo yi ña kuu yi, ti takan kùuni ma Ndioo yo, ra kùu Tatá yo ña na kuu yi takan. ⁵ Yakan va, jendeeni na jaka'nu yo ra! Ta takan na kuu yi. Amén.

Na tüvi ìyo inga tu'un va'a takua kùu ma tu'un ña kà'an cha'a' Jesucristu

⁶ Ya'a ga ndava kuà'an taṭi ora chīni ña ya'a numini kīcha'a jãña ndo ña chìnuni ndo tu'un Ndioo, ra kãchin yo cha'a' ma ñamani Cristu. Ta vitin kīcha'a ndo chìnuni ndo inga tuku tu'un

ña töve va'a. ⁷ Va töve ìyo inga tuku iti' va'a, vati ìyo iin ñivi kùuni jakanuu xini ndo, ti kàti na ña ma tu'un va'a cha'a' Cristu na töve tu'un ndaa kùu yi ti tu'un yakua kùu yi, kàti na. ⁸ Yakan va tu kèta inga ma ndian kàtitu'un tu'un cha'a' ra nuu ndo, ta siin kàtitu'un na yi kua ma tu'un ña cha kàtitu'un ndi nuu ndo niku, tiá va'a ga ña na kuvi na endeeni, a maa ndi kuu ndi ña ka'an yi, a kuu yi iin tati va'a jà'a tiñu nuu Ndioo ña kīchi iti' andivi. ⁹ Tand'i'i ma tu'un i'ya cha kā'in yi niku, ta vitin jākuku'uni ndikoi yi ndo, ta ni ka'an ndikoi yi inga cha'a' nuu ndo: tu ìyo inga ma ndian kàtitu'un tu'un ra, ta siin kàa yi takua kàa ma tu'un ña cha nī'i ndo niku, na kuvi na endeeni jà'a ma Ndioo tuva ja'a na takan. ¹⁰ Ta cha'a' ma tu'un já kā'in chí'in ndo, ¿a chànini ndo ña nàndukui ña na kuta'ani Ndioo ña kà'in a nandukui ña na kuta'ani ñivi yi?, kùuni ndo. Yüvi takan kùu yi. Tu yu'u juuni chàkunui ña nàndukui ma ña na kuta'ani ma ñivi, kùuni yi ka'an yi yüva ra jà'a tiñu nuu Jesucristu kùì, tuva takan.

Paulu kàtitu'un ra nuu ma ñivi ma naja kua chāa ra ña kùu ra tatun Jesuu

¹¹ Tand'i'i ndyo'o yani ndian chìnuni, kùunì katitu'in nuu ndo ma tu'un i'ya: Ma tu'un va'a ña kàtitu'in nuu ndo, töve iin tu'un ña vàchi ma chinituni ñivini kùu yi. ¹² Ti ma tu'un i'ya nī'iin ñivi na töve nī cha'a yi ta na töve nī jana'a na yi nui, va maa ma Jesucristu kùu ra ña jāketa ra ta jāna'a ra yi nui ma iti' andivi.

¹³ Vati tatiempu niku chāku'un so'o ndo ma takua nàtu'un ma ñivi cha'i, ña ora ìyoi kuenda

ma ñivi judíu, ya'a ga ndíkuin ma ñivi chìnuni, ta ya'a ga jānde'i tundo'o na niku. Ta chàninì ña ka'ñì na niku. ¹⁴ Ta yu'u yoso nui tiaga iti' nuu takua ma ndra merui ora kūi iin ra endee jàka'nui ma ña takani jà'a ma ndian judíu, ti ya'a ga chàta'anì ma iti' ikan, ti kūunì kumi kuendai ma takua takani jā'a ma ndian kūu ñivi chīyo taji'na niku. ¹⁵ Vati ma Ndioo kāchin ra yu'u ora juuni indij tichi ma'i niku. Ta cha'a' ña ìyo kua'a' ñamani ra chi'ìn kùu yi ña kāna ra yu'u ña jàkui tiñu nuu ra. Ta ya'a chisii ra ña ¹⁶ jā'a ra ña jāketa ma ra kùu se'e ra, ta na koo ra chi'ìn, ikan na kuu nakoto ndichai ra, ta kùu katitu'in ma tu'un cha'a' ra tañu ma ndian yüvi judíu. Yakan va ora kīcha'i kàtitu'in ma tu'un va'a i'ya nuu ma ñivi, na töve nī chikain ña kundayu'u nī'iin na yu'u cha'a' ma tiñu jà'i. ¹⁷ Ta juuni na töve nī cha'i ma ñuu Jerusalén ña ku'ìn kunde'i ma ndian kūu tatun Jesuu ma antea ña kùì tatun ra niku. Ti ma ña jā'i kùu ña na töve nī chatunui ta kēi kuà'in ma iti' ñu'u' ña nàni Arabia, tajan chīkoni'i ndikoi iti' ñuu ña nàni Damascu.

¹⁸ Takan kūu ta ora cha ya'a ma uni kuiya kēi kuà'in iti' ñuu Jerusalén, vati kùuni nakotoi ma ra nàni Petu', ta chi'ìn rakan chīyoi cha yatini cha'un kivi. ¹⁹ Ta ora chāi ma ndakan, na töve nī nde'i nī'iin inga ra kùu tatun Jesuu. Va uvani ra ña ndē'i kùu Jandiau ma ra yani ma Racha'nu Jesuu. ²⁰ Tand'i ma tu'un ña tàì i'ya nuu ndè'e ma Ndioo, ta ch̀to va'a ra ti töve tu'un vata kùu yi.

²¹ Takan kūu tajan kēe ndioi kuànu'i ma iti' ñu'u' Siria ta ñu'u' Cilicia ndia. ²² Ta ma ndian

chìnuni ndian ìyo ma veñu'u ña ndaa ñu'u' Judea, na töve nī nde'e kachin na yu'u ta töve nī nakoto na yu'u ndia. ²³ Vati chīnini na ña kà'an ma ñivi te'en cha'i: “Ma ra ndikun ka'ni yo niku, ta jānde'e ra tundo'o yo, vitin chàkunuu ra jàna'a ra tu'un va'a cha'a' Cristu, ta ma tatiempu kūuni ra janaa ra ma tu'un ikan niku.” ²⁴ Ta cha'a' ña Ndioo cha sāma ra yu'u, ta yakan kùu yi ña kīcha'a ndio na jàka'nu na ra ndia.

2

Ma inga ndra kùu tatun Jesuu ndàki'in mani ndra Paulu

¹ Takan kūu ta ora cha yā'a uchi kumi kuiya kēi kuà'an ndikoi inga cha'a' ma ñuu Jerusalén chī'in ma Bernabé, ta juuni chā'an ma ra nàni Titu chī'in ndia. ² Ta chā'in ma ñuu ikan, vati maa ma Ndioo jāna'a ra nui tichi nuu ñuma'nai ña kūuni ra ña na kotoi. Ta ora chāa ndioi ma ñuu ikan, jā'i ña na kuti'vi ta nātu'un xe'i chī'in ma ndra kuxini nuu ma ndian chìnuni, ta kīcha'a ndioi kàtitu'in nuu ndra cha'a' najakua kàa ña jàna'i tu'un va'a nuu ma ndian yöve judíu. Jā'i takan ikan töve naa ma tiñu ña jàkui nuu ma ndian yūvi judíu, ta ikan kùu koto ndichai ña takan kùu yi. ³ Ta ni ma ra nàni Titu, ra chàkunuu chī'in, na töve nī janini na ra ña na ta'nda ma ñii nuu ika ra vaji iin ra griegu kùu ra. ⁴ Nduva'a chīniñu'i ka'in cha'a' ma kuati i'ya, ti ìyo iin ndian jà'ani ña iin ndian chìnuni tu'un Cristu kùu na, ta kī'vi xe'eni na ma tañu yo, ta koto na naja kua chàkunuu yo nuu nuna jà'a ña jākakú Cristu yo, ikan na janda'viña'a na yo ña ndakuu ndiko yo ndian

musuni jà'a ma tu'un ley. ⁵ Va ni ita'vi tiempu na töve nī cha'a ndi ki'vi ndi iti' kuà'an ndiakan, vati kùuni ndi ña na koto kachin ndo ma tu'un ndaa ña kà'an cha'a' ma Jesucristu, ikan na chinuni ndo yi ta na kindoo yi endeeni chi'in ndo.

⁶ Va ma ndra kuxini iyo ma ñuu ikan, na töve nī chikan na ña samai ma tu'un va'a ña kàtitu'in. Va ndicha kuii töve ña ka'nu kùu yi kuendai tu kà'an yo a kùu ndra ndra kuxini a töve, ti indukuni ndè'e Ndioo ndisaa nuu ñivi. ⁷ Ta ndicha kuii ora nātu'in chi'in ndra, chā'a ndra kuenda ña kāchin Ndioo yu'u kuenda ma tiñu ña kàtitu'in ma tu'un va'a cha'a' Cristu nuu ma ndian yūvi judíu, indukuni kua kāchin ra Petu' ña na katitu'un ra yi nuu ma ndian judíu. ⁸ Vati juuni maa ma Ndioo ra tāchi ma Petu' nuu ma ndian judíu ña na kuu ra tatun nuu na, juuni ra kùu ma ra tāchi yu'u nuu ma ndian yöve judíu, ikan na kui tatun nuu na ndia. ⁹ Ta ma Jandiau, chi'in ma Petu' chi'in ma Xuva, ña kà'an na ña kùu ndra ndra kuxini ña kùmi ma ndian chìnuni, chā'a ndra kuenda ña maa ma Ndioo kùu ma ra chā'a ma ñamani ka'nu ikan nui ña na ja'i ma tiñu i'ya. Yakan va chā'a ndra ma nda'a' ndra nui chi'in ma ra nàni Bernabé ña kãña'a ndra chi'in ndi, ta chi'in ma ku'va ña jā'a ndra ikan, kùuni ndra ña na kuu ndi meru ndra. Ta juuni kīndoo va'a ndra chi'in ndi ña ndyu'u kùu ku'un ndi kujana'a ndi ma tu'un Cristu nuu ma ñivi yöve judíu, ta ndrakan ni jatiñu ndra chi'in ma ndian judíu. ¹⁰ Ta uvanuu ma tu'un ña ya'a ga jākuku'uni ndra ndyu'u kùu ña na kuku'uni ndi ma ndian nda'vi, ta ma tiñu ikan töve ndetiñu kuendai, ti chàta'anì ja'i yi.

Paulu ndòxaan ra nuu ma Petu' ma ora ka'in ndra ma ñuu ña nàni Antioquía

¹¹ Va kīchi Petu' ma ñuu Antioquía nuu ndai ma ora ikan, ta nduva'a kā'in nuu ra, ti ma ña jà'a ra töve va'a yi. ¹² Vati jì'na ga kīchi ra chàchi ra chi'in ma ndian yüvi judú, va takan jà'a ra ta nda kati kīchi iin ndian tachi ma ra nàni Jandiau nuu ra. Ta Petu' ora ikan kīcha'a ra chūndaa chiyo ra xiin ma ndian yüvi judú ma nuu nàndi ra chàchi ra chi'in na niku, vati yu'vi ra ndē'e ra ma ndian judú ña kàtitu'un na ña ndisaa ndra chìnuni tu'un Cristu iyo yi ña ka'nda ndra ma ñii nuu ika ndra. ¹³ Ta ma inga ma ndian judú ndian chìnuni kūtivi na chi'in Petu' ta indukuni chi'in ra chūndaa chiyo na chàchi na chi'in ndian yüvi judú. Ta chi'in uvi nuu kùu yi ña jà'a na yi, ta nda Bernabé kī'vi ra ma kuati jà'a na ndia. ¹⁴ Va ora chā'i kuenda ña na töve jàchi'in na ña ndaa ña kà'an tu'un va'a cha'a' Cristu, ta te'en nāka'in chi'in ma Petu' ma nuu tūvi ñivi: “Ta yo'o ña kùun iin ra judú, va iyoun ma ñuñivi i'ya takua kùu iin ndra yöve kùu judú. ¿A va'a chàniniun ña jàniniun ma ndian yöve judú ndian chìnuni tu'un Cristu ña jàchi'in na ndisaa ma ña takani jà'a ma ndian judú?, kùuniun.” Takan kā'in chi'in Petu'.

¹⁵ Ndyu'u kùu ndi ndian judú nda ma ora kaku ndi, ta na töve jà'a ndi kuati ma takua jà'a ma ndian yüvi judú. ¹⁶ Vaji takan chito yo ña nī'in ñivi na töve iin ndian ña ndondaa kùu na jà'a ña jàkuu na tiñu ma takua kà'an ma tutu Ley ña taa Moisés, vati iin ndian ña ndondaa kùu na jà'a ña chìnuni na ma tu'un Jesucristu. Cha'a' yakan kùu

yi ña juuni maa yo kùu yo ndian ña ndondaa kùu yo jà'a ña chìnuni yo ma tu'un ra, ta töve cha'a' ña jàchinu yo ma tutu Ley, vati nì'iin ñivi töve ndòndaa na jà'a ña jàchinu na ña kà'an ma ley ikan.

¹⁷ Ta vitin va'a nànduku yo ña na ndondaa yo cha'a' ña ndò'iin yo chí'in Cristu, ta yakan jàna'a yi nuu ma ndian judú ña maa yo kùu yo ma ndian jà'a kuati takua jà'a ma ndian yüvi judú, ɔa kùuni yi ka'an yi ña Cristu jà'a ra ña kùu yo iin ndian jà'a kuati?, kùuni ndo. ¡Ndicha kuii ti töve takan kùu yi! ¹⁸ Vati iin kuati kùu ma ña jà'i tu kicha'a jana'a ndikoi inga cha'a' ma tu'un ña cha ndākoi niku. ¹⁹ Vati cha'a' ma tutu Ley kùu yi ña vitin kùì takua iin ra cha chí'í kuenda ma Ley. Ta tüva chà'nda yi tiñu nui. Ta cha'a' yakan kùu yi ña vitin iin ra ndito kùì, ikan na kuu koo va'i kuenda ma Racha'nu Ndioo. ²⁰ Ta chí'in ma Cristu chūtakai nuu kruu niku. Ta yu'u na tüva kùì ma ra ìyo, ti Jesuu kùu ma ra ìyo ma tichi kuñui, ta vitin ña ìyo ndito ma kuñui, ìyo ndito yi, va cha'a' ma ña chìnunì ma tu'un ña kà'an ma Jesuu, ra Se'e Ndioo kùu yi. Vati rakan ya'a ga kùuni ra nde'e ra yu'u, ta chā'a ra ma kuñu ra ña na kuvi ra cha'i. ²¹ Na töve tàchiyoi ma ñamani Ndioo ña chà'a ra nuu yo, vati tu ndicha ña kùu ndondaa ma ñivi kuenda Ndioo jà'a ña jàchinu na ma tu'un Ley Ndioo, ta tu takan kùu yi kùuni yi ka'an yi ña töve kuenda jin chí'í Cristu cha'a' yo.

3

Va'a ga ña chìnuni yo tu'un Cristu kua jàkuu

yo ña jàchinu yo tutu Ley Ndioo ña tãa Moisés

¹ ¡Ya'a ndava xini ndyo'o ñivi ña ìyo ñuu Gálata! ¿Yo kùu ma ndian jàtakue'e ndo, ikan na tūva jachi'in ndo ma tu'un ndaa? Vati ora jāna'a ndi ma tu'un Ndioo nuu ndo, kachin va'a jāna'a ndi ma tu'un ña chī'í ma Jesucristu ma nuu kruu. ² Uvanuu ma ña kùuni, kùu ña na ka'an ndo ma yu'i cha'a' ma tu'un ña ni ndakatu'in nuu ndo i'ya: ¿A cha'a' ña jàkuu ndo ma ña kà'an ma Ley ña tãa ma Moisés kùu yi ña nī'i ndo ma Tati Í Ndioo, a cha'a' ma ña chìnuni ndo tu'un Cristu ña chīni ndo niku kùu yi?, kùuni ndo. ³ ¿Ta naja ya'a ga ndava xini ndo?, ti cha nī'i ndo ña na koo Tati Í Ndioo chi'in ndo cha'a' ña chìnuni ndo tu'un Cristu, ta vitin, ¿a kuuni ndo ja'a ndo ma ña chànini maa ndo ña jà'a chi'in ma ñandee maa ndo, ta ku'un ndo iti' nuu?, kùuni ndo. ⁴ ¿Nda kuenda kùu yi ña cha ndē'e ndo kua'a' tundo'o chi'in ma ña jà'a ka'a' maani ndo yi?, kùuni ndo. Va yu'u ch̀to va'i ña ìyo nda kuenda yi. ⁵ Vati ma Ndioo chà'a ra ma Tati Í ra nuu ndo ta jà'a ra kua'a' va'a ndatu ka'nu nuu ndo. ¿Ta naja kùu yi ña jà'a ra yi? Ndicha kuii ña jà'a ra yi cha'a' ña chìnuni ndo ma tu'un cha'a' Cristu ña kātitu'un ndi nuu ndo kùu yi, ta töve jà'a ra yi cha'a' ma ña jàkuu ndo ma ña kà'an ma tutu Ley.

⁶ Ta juuni takan kùu yi chi'in Abraham. Vati chìnuni ra tu'un Ndioo niku, ta cha'a' yakan kùu yi ña Ndioo ndē'e ra ra ña iin ra ndōndaa kùu ra. ⁷ Yakan va ìyo yi ña koto kachin va'a ndo, ti cha'a' ma ña chìnuni yo ma tu'un Cristu kùu yi ña kùu yo tata Abraham. ⁸ Takua kùu taji'na ña kà'an

ma tutu Ndioo cha'a' ña iti' nuu ña indukuni ni chinuni ma ndian töve kùu judíu, ta takan ni ndondaa na jà'a Ndioo. Vati te'en kà'an Ndioo chi'in Abraham: “Cha'a' yo'o ni ja'ii tandi'i grupu ñivi ìyo ma ñuñivi”, kāti ra. ⁹ Yakan va tandi'i ma ndian chìnuni, indukuni jà'íí Ndioo na chi'in ma Abraham, vati ma Abraham iin ra chìnuni tu'un Ndioo kùu ra.

¹⁰ Vati ma ndian chà'nini ña jakuu na ña kà'an ma tutu Ley ña tãa Moisés, iin ndian tu'un nduva'a kùu na, vati ma nuu tutu Ley Ndioo te'en kà'an yi: “Íin ndian tu'un nduva'a kùu ma ndian töve jàkuu va'a tandi'i ma ña kà'an nuu tutu Ley Ndioo.” ¹¹ Yakan va tandi'i yo cha chito kachin va'a yo, ña ni'iin yo kùu ndian ndaa ndè'e Ndioo jà'a ña jàkuu yo ma tutu Ley ra, vati ma nuu ma tutu ra te'en kà'an yi: “Ma ndian ndaa kùu na ma ndian ni koo na kuenda Ndioo, ndiakan kùu ma ndian chìnuni va'a ma tu'un kà'an ra.” ¹² Va ora jàchi'in ma ñivi ña kà'an ma tutu ley, töve indukuni takua ma ñivi chìnuni ma tu'un Cristu vati te'en kà'an yi: “Ma ñivi jàkuu ña kà'an ma tutu Ley Ndioo, ndiakan ni ni'i na nuu koo va'a na chi'in Ndioo, uvanuu tu jachinu na tandi'i ña kà'an ma Ley ikan.”

¹³ Jesucristu kùu ra ma ra jàkakú yo ña kùu yo ndian nduva'a jà'a ña kà'an ma Ley chata yo, vati maa ma Jesucristu sōkó ra ma kuñu ra, ikan na ndakuu ra iin ra nduva'a cha'a' yo, vati ma nuu tutu Ndioo te'en kà'an yi: “Íin ndian ya'a nduva'a kùu ma ndian chí'í, ndian chūtaka iin nuu yutun.” ¹⁴ Te'en tã'an ma Cristu, ikan na kuu jakakú ra yo, ta takan ma tu'un ña kà'an Ndioo

nuu Abraham niku ña jā'íí ra ra. Ta yakan kùu chaa yi nuu ma ndian yüvi judíu cha'a' ña jā'a Jesucristu takan, ta juuni ikan takan cha'a' ña chìnuni yo kuu ni'i tandi'i yo ma Tati Íí Ndioo takua chā'a Ndioo tu'un nuu yo ña ni ja'a ra chi'in yo.

Ma tu'un ña kà'an ma tutu Ley ña tãa Moisés töve jànaa yi ma tu'un ña chā'a Ndioo nuu Abraham

¹⁵ Ndyo'o yani, ni ka'in chi'in ndo ma takua takani jà'a ma ñivi: ti tu iin ra'ii jàva'a ra iin tutu cha'a' iin tu'un ña jāndo'iin ra ra chi'in ñivi ta tì'i ra nda'a' ra yi ña kìndoo yi endeeni. Ta tu takan kùu yi, ni'iin ñivi na kùu kati na ña na töve va'a yi, ta na kùu ga taa na ña kàti na ña sama na yi ndia. ¹⁶ Ta te'en kùu yi chi'in ma ña chā'a Ndioo tu'un i'ya nuu Abraham ta nuu ma ra ni kuu tata ra iti' nuu. Ma nuu ma tutu Ndioo töve kà'an yi ma te'en: Kuenda ma ndian ni kuu tataun. Ti tu kà'an yi takan kutunini yo yi ña kua'a' na ni kuu yi. Vati te'en kà'an ma tu'un Ndioo: kuenda iini ra ni kuu tataun, takan kùu yi. Ta ma'iini ra ikan, ta rakan kùu ra Cristu.

¹⁷ Ta ma ña kà'in kùu ña'a: Ndioo jāndo'iin tu'un ra chi'in Abraham, ta Ndioo chā'a ra tu'un nuu ra ña ni jachinu ra ña kà'an yi. Yakan va ma tutu Ley ña tãa Moisés kēta yi iin kumi cientu oko uchi kuiya iti' nuu, na kùu janaa yi ma tu'un nunuu ña jāndo'iin ma Ndioo chi'in ma Abraham niku. ¹⁸ Vati tu ma tundeeni ña ìyo nuu Ndioo, ni ku'va ra yi nuu yo, kùu yi ña cha'a' ña jàkuu yo ma ña kà'an ma tutu Ley ña tãa Moisés; ta tu takan kùu yi, kùuni yi ka'an yi ña töve cha'a' ma

tu'un ña chā'a Ndioo nuu Abraham kùu yi. Va ma ña ndicha kùu yi ña Ndioo chā'a ma ñamani ra nuu Abraham ora chā'a ra tu'un ra nuu ra ña ni ku'va saani ra ma tundeeni ña ìyo nuu ra.

¹⁹ Tu takan kùu yi, ¿nda cha'a' tiñu kùu yi ña chā'a Ndioo ma ley tuva takan? Chā'a ra yi iti' nuu kuenda ña na jana'a yi nuu yo ña ndian jà'a kuati kùu yo, ta juuni takan jà'a yi nda kati chaa ma ora ña kīchaa ma ra kùu tata Abraham, takua chā'a Ndioo tu'un nuu Abraham ña ni kuu iti' nuu. Ma tu'un ña kà'an ma nuu ma tutu Ley Ndioo ikan, chi'in yu'u tati jà'a tiñu nuu ra, kà'an ra yi nuu Moisés, ra kà'an tiñu cha'a' ma ñivi.

²⁰ Vati ora cha'a' ma Ndioo tu'un nuu Abraham töve chiniñu'u ra inga yo kà'an yi, ti ma'iini ra kùu ra ña kà'an yi, ti Ndioo iini ra kùu ra.

Kua kùu ma tutu Ley

²¹ Ta ma tutu ley ikan, ¿a chànini ndo ña kà'an yi chata ma tu'un ña chā'a Ndioo nuu Abraham?, kùuni ndo. ¡Va na tükuii takan kùu yi! Vati tu chā'a Ndioo iin ley ña jà'a yi ña na kùu koo ndito yo, kùuni yi ka'an yi ña cha'a' ma ley ikan kùu ndondaa yo, tuva takan. ²² Vati ma tutu Ndioo jàna'a yi ña ma kuati chà'nda yi tiñu nuu yo ta kùu yo takua kùu ñivi indii tichi vekaa jà'a yi. Ta takan kùu yi, ikan na ni'i ma ndian chìnuni tu'un Cristu ma takua Ndioo chā'a ra tu'un nuu Abraham niku ña ni ku'va ra nuu ma ndian chìnuni.

²³ Ta antea ña kīchaa ma tu'un chaa ña chìnuni yo, ta ma tutu ley chāsi kutu yi yo. Ta takan kīndoo yo takua iin ndian ndikun nda kati kēta ora ña Ndioo jàna'a ra ma iti' nuu kīcha'a yo

chìnuni yo tu'un Cristu. ²⁴ Yakan va ma tutu ley ikan kũu yi takua iin matru yo kuenda kũmi yi yo ta kundaka yi yo nuu Cristu, ikan na kuu ndondaa yo jà'a ña chinuni yo tu'un ra. ²⁵ Ta vitin ña cha kīchaa ma tu'un chaa ña chìnuni yo cha'a' ra, ta ma matru ikan tüva chìnĩnu'u yo yi.

²⁶ Yakan va ndisaa ndo kũu ndo se'e Ndioo cha'a' ma ña chìnuni ndo tu'un Jesucristu. ²⁷ Ti nda ndian ni kuuni ña cha kũnduta na chi'in sivi Cristu, juuni ndiakan cha chāku'un na Cristu cha'a' ña chìnuni na tu'un ra. ²⁸ Ta na tüva iin ña ka'nu kũu yi kuenda yo vitin ña kũu yo iin ndian judíu a ndian griegu, a ndian kùya'vi a ndian chàkuu nuna, a ra'ii a ña'a ndia. Vati ndisaa yo kũu yo iin ñivini chi'in Cristu. ²⁹ Ta tu ndian chìnuni tu'un Jesucristu kũu yo, juuni kũu yo tata Abraham, ta ni ni'i yo ma tundeeni ña ìyo chi'in Ndioo ña chā'a ra tu'un nuu ra ña ni ku'va ra nuu ra iti' nuu.

4

¹ Yakan va ma ña kũunĩ ka'in kũu ma tu'un i'ya: Nda ravali ni kuuni ña ni ni'i ra ma tundeeni jà'a tatá ra ta indukuni kũu ra takua kũu iin musu jàtiñu saani. Ndicha kuii ti ma ravali ikan xuña'a ra tandi'i ma ndatiñu tatá ra, va na kũu kuàtiñu ra yi jà'a ña takä'an kua'nu va'a ra. ² Vati ma tatá ra tàchi ra inga ñivi, ndra kũu musu ve'e ra ña na kumi ndra ma ravali ikan, ta na kuàtiñu ndra ma ndatiñu ra, nda kati chaa ma tiempu ña kati ma tatá ra ña va'a cha'nu ra kuenda ña kuàtiñu ra ma ndatiñu maa ra. ³ Ta indukuni takan ta'an chi'in yo ndia, ti ma ora kũu yo ndiakuati kũu

yo takua kùu iin ndian musu ña chà'nda na tiñu nuu yo antea ña nākoto yo ma Cristu. Ta ma tu'un ña chā'nda yi tiñu nuu yo kùu yi ña jàna'a yi naja kua kīcha'a ñuñivi i'ya niku. ⁴ Va ora ña chāa ma tiempu va'a, Ndioo tāchi ra ma ra se'e ra ma ñuñivi i'ya, ta rakan ti tichi iin ña'a chāku'un ra ta kāku ra, ta jāchi'in ra ma tu'un Ley Ndioo ña tāa Moisés, ⁵ ikan na kuu jakakú ra ndisaa ñivi ña chà'nda ma ley tiñu nuu, ta takan kùse'e nda'vi ra yo ta kùu ni'i yo ndisaa kuii ña va'a ña ni'i ndian kùu se'e ra. ⁶ Ta tava kùuni Ndioo ña jana'a ra ña ndyo'o cha kùu ndo ma ndian se'e ra, yakan va tāchi ra ma Tati Íí ma Ra se'e ra ma tichi ma anima yo. Ta ma Tati Íí ikan te'en kà'an yi: “¡Yo'o Tatá!” ⁷ Yakan va yo'o tüva kùun iin musu va kùun iin ra se'e Ndioo. Ta cha'a' ña kùun iin ra se'e ra, kùu yi ña Ndioo cha chà'a ra nuun ma tundeeni ña ìyo nuu ra.

Paulu kùuni ra nde'e ra ma ndian chìnuni tu'un Jesuu ìyo ñuu Galacia

⁸ Ma tatiempu niku ma ora takä'an nakoto ndo ma Ndioo, kùu ndo musu ma ndian jà'ani na ña kùu na Ndioo niku, va ma ndiakan na töve Ndioo ndicha kùu na. ⁹ Va vitin cha nākoto ndo ma Ndioo, va'aga ña kà'in ña rakan nākoto ra ndo. Tu takan kùu yi, ¿a va'aga ña chìnuni ndiko ndo ma tu'un ña jàna'a naja kua kùu nuu kīcha'a ñuñivi i'ya niku?, kùuni ndo. Ndicha ña ma tu'un ikan chāsi yi ndo ta töve tìndee yi ndo. Ta tu ja'a ndo takan ni kuu ndiko ndo ma takua kùu ndian musu jà'a ma tu'un ikan. ¹⁰ Ndyo'o, ¿a juuni jàka'nu ga ndo kivi takua, ma nani yoo, ta kivi viko, ta kuiya ndia? ¹¹ Ya'a ga nàkanani ti ma

tiñu ña jākui chi'in ndo koto töve nava kùu yi ti töve nī ti'i va'a ndo yi tichi anima ndo. ¹² Ndyo'o yani jàninì ndo ña na ndakuu ndo ma takua kùì, vati yu'u cha ndākui ma takua kùu ndo.

Nī'iin ma kuati töve nī ja'a ndo chi'in. ¹³ Vati ndyo'o takua cha ch̀to va'a ndo ña cha'a' ma ña kũ'vì kùu yi ña kātitu'in ma tu'un va'a cha'a' Cristu nuu ndo ma taji'na. ¹⁴ Ta vaji ma kue'e ndo'i niku kùu yi iin ku'va kuenda ndo ña ndē'e ndo yi niku, va töve nī ka'an ndo ña töve ndakuendai ta töve nī kanuu ndo nde'e ndo yu'u ndia. Ta takua iin tati va'a jà'a tiñu nuu Ndioo a takua maa ma Jesucristu, kī'in kuenda ndo yu'u ve'e ndo. ¹⁵ Ta tu takan kũu yi niku, ta vitin, ¿ndanu kuà'an ma ña ch̀sii ndo? Kùuni ka'in iin ma ña va'a kuenda ndo ti ma ora ikan ma ora ch̀a'in ma nuu ìyo ndo, nda ma tinuu ndo ni tava ndo yi ta ni ku'va ndo yi nui niku ña ya'a kùuni ndo nde'e ndo yu'u. ¹⁶ Ta vitin, ¿a iin ra kini kùì?, kùuni ndo, cha'a' ña kātitu'in ma tu'un ndaa nuu ndo.

¹⁷ Ta ma ñivi ikan ya'a ga kùuni na ña na tiñu'u ndo na, va vā'a' yi kuenda ndo. Vati ma ña tava siin na ndo chi'in ndi kùu ma ña kùuni na ja'a na, ikan na uvaa maa na kùu tiñu'u ndo. ¹⁸ Ta ndicha iin ña va'a ña tiñu'u yo ma tiñu va'a ña jà'a ma ñivi ndisaa kivi. Ta vaji ìyoi chi'in ndo a töve, ìyo yi ña tiñu'u ndo na. ¹⁹ Ndyo'o ndian kùu takua kùu se'i. Cha'a' ndyo'o nde'e tukui tundo'o takua iin ña'a ora ch̀'nda yi tichi vi ña ni kaku se'e vi. Ta endeeni ni nde'i tundo'o cha'a' ndo nda kati ña ndicha kuii kùu ndo takua kùu ma Cristu. ²⁰ Ta vitin ya'a kùuni koi chi'in ndo

ta sama naja kà'in chi'in ndo, ti töva chitoi niyi kuu jà'i chi'in ndo.

Ma ña jàna'a yi nuu yo ma ña kà'an cha'a' Agar chi'in ma ña kà'an cha'a' Sara

²¹ Tandii'ndy'o ndian kùuni ña ka'nda ma ley tiñu nuu ndo, kùuni ña na ka'an ndo ma tu'un ña ni ndakatu'in nuu ndo i'ya: ¿a takà'an kutunini va'a ndo ma ña kà'an juuni ma ley ikan? ²² Vati ma nuu tutu ley kà'an yi ti ma Abraham chākoo uvi ta'an ma ndrakuati se'e ra: iin ra chākoo chi'in ma ña kùya'vi ta inga ra chākoo chi'in ma ñasi'i ra, iin ña chākuu nuna. ²³ Ta ma ravali nunuu chākoo ra chi'in ma ña kùya'vi, ta indukuni kāku ra ma tava kàku nda ndiakuati ni kùuni. Va siin kuu yi chi'in ra uvi, ti kaku ra kuenda ña jāchinu ra ma tu'un ña chā'a Ndioo nuu Abraham. Ta ravali ikan kaku ra chi'in ma ña chākuu nuna. ²⁴ Ma tu'un i'ya kuu yi iin ku'va ña jàna'a yi nuu yo uvi nuu tu'un ña jāndo'iin Ndioo chi'in ma ñivi cha'a' ma ninduvi ña'a ikan. Iin tu'un ña jāndo'iin ra tu'un kuu ma tu'un ña kà'an ra nuu ma yuku nani Sinaí. Ta ma ndian kuà'an chata ma tu'un ikan kuu na takua kuu ma se'e ma ña'a kùya'vi takua kuu ma ña nani Agar. ²⁵ Vati Agar kuan takua kuu ma yuku Sinaí ña kändii nuu ñu'u' nani Arabia. Ta juuni iin xina'ñu ma ñivi iyo ñuu Jerusalén vitin kuan cha'a' ña indukuni kuu na iin ndian cha kùya'vi, takua kuu yakan. ²⁶ Va juuni ma ku'va kà'an yi ti ma ñuu Jerusalén ña iyo iti' andivi kuu yi ma ñuu nuu kändii ndisaa yo, ti ñivi chākuu nuna kuu yo. ²⁷ Vati ma nuu tutu Ndioo te'en kà'an yi: Na sii kuuniun yo'o ña'a na kuu koo se'e,

ta yo'o ña na töve nì'in se'un;
 na nì'i va'a ka'un ña ya'a ga chìsiun
 ti yo'o na töve nakotoun ma naja kua nde'e
 ma ña'a ni kàku se'e ma tundo'o ma ora
 chà'nda yi tichi ña.

Vati ìyo kua'a' ga se'e ma ña'a kīndoo nda'vi kua
 ma ña'a takani cha ìyo ii.

Takan kùuni yi ka'an yi.

²⁸ Yakan va ndyo'o yani kùu yo ñivi Ndioo
 cha'a' ma ña chā'a ra tu'un nuu Abraham,
 indukuni takua kùu Isaac niku. ²⁹ Va ma tava
 kùu yi ma tatiempu ikan, ta ma ravalì ña kāku
 ma indukuni ma tava takani kàku ma ndiakuati,
 tüvi kùuni ra nde'e ra ma ravalì ña kāku jā'a ma
 ndatu Tati Í Ndioo; ta takan kùu yi ma tiempu
 vitin ndia. ³⁰ Va, ¿naja kua kà'an yi nuu ma tutu
 Ndioo? Te'en kà'an yi: “Na jandikun ma ña kùu
 musun chi'in ma ravalì se'an ma ve'un, vati ma
 ravalì se'e ma ña kùu musun na kùu nata'vi ra
 ma tundeeni ña ni nì'i ma ra kùu se'e ma ña
 chàkuu nuna ña yüvi musun kùu.” ³¹ Yakan va
 ndyo'o yani yüvi se'e ma ña kuya'vi kùu yo, va
 se'e ma ña chàkuu nuna kùu yo.

5

Endee nànduku yo kua koo nuna yo cha'a' Jesucristu

¹ Ta vitin cha chàkuu yo iti' nuna cha'a' ña
 Jesucristu cha jākakú ra yo. Yakan va na chinuni
 va'a ndo iti' nuna ikan, ta na chīnuni ga ndo ta
 kuu tuku ndo musu ma ña chà'nda tiñu nuu ndo
 niku.

² Na taso'o va'a ndo ma ña ni ka'in i'ya. Yu'u Paulu, kàtì nuu ndo tu ndyo'o chinuni ndo ta jachi'in ndo ma takua kà'an ma ley cha'nu ta ka'nda ndo ma ñii nuu ika ndo, kùuni yi ka'an yi ña töve nda kuenda ma Cristu kuenda ndo, tuva takan jà'a ndo. ³ Kùuni ka'an ndikoi ma tu'un i'ya kuenda ma nda ra'ii nikuuni, ña ku'va ra ña na ta'nda ma ñii nuu ika ra kuenda ndondaa ra chi'in Ndioo, ti ndisaa kuii ma tutu Ley ña tãa Moisés ìyo yi ña jàkuu ra yi, tuva takan jà'a ra. ⁴ Ta ma iti' Cristu cha tãva siin ndo ndo ndisaa ndyo'o ña kùuni ndo jandondaa ndo nuu Ndioo jà'a ña jàchinu ndo ma ley. Ndicha kuii ña cha jãña ndo ma ñamani Ndioo tu jà'a ndo takan. ⁵ Vati ndyu'u ti ma cha'a' ma Tati Í Ndioo kùu yi ña endeeni ndàtu yo ña ni ni'i yo nuu ndondaa yo jà'a ña chìnuni yo tu'un Cristu, ⁶ ti tu yo chìnuni yo ma tu'un ra, töve nda kuenda tuva ta'nda ma ñii nuu ika yo a töve tà'nda yi. Va ma ña ìyo kuenda kùu ña na chinuni va'a yo. Ta ma ña chìnuni yo i'ya na ja'a yi ña na koo va'a yo ta na kuuni yo nde'o ma ta'an yo ndia.

⁷ Ndyo'o cha va'ani ña chìnuni ndo iti' Cristu niku. ¿Yo kùu ma ña jàkanuu xini ndo ña jãña ndo ña chìnuni ndo ma ña ndaa? ⁸ Ma Ndioo, ra kàchin ra ndo töve nì jana'a ra ña jà'a ndo takan. ⁹ Ta koto nãani ndo “ña ita'vi ni ma yuchan iya jà'a yi ña na jandaa ndisaa kuii ma yuchan ña kùva'a paan.” ¹⁰ Ìyo tundeeni ma Racha'nu chi'in ña ndyo'o na töve ni nakanini ndo siin siin ma takua chìnuni, va juuni chìtoi ña ndicha ña Ndioo ni jande'e ra tundo'o ma nda ra nikuuni ña jàkanuu xini ndo.

¹¹ Yakan va kuenda yu'u, ndyo'o yani tu yu'u juuni chìnuni katitu'in ta jakuku'unj ma ñivi ma ña ka'nda na ma ñii nuu ika na, ma ndian judíu töve ni nanduku na yu'u kuenda jande'e na tundo'o nui, tuva takan jà'i. Ti juuni tu takan jà'i niku, tüva xaan na nde'e na tu'un cha'a' ña chí'í Cristu nuu kruu tu takan jà'i, ti töve sàma ma ña chìnuni na. ¹² Vati kà'in chata ma ndian chàkunuu jàkanuu xini ndo ta jakayuni na ndo cha'a' ña kà'an na chi'in ndo ña na ka'nda ndo ma ñii nuu ika ndo. ¡Va'a ga na kukapu juuni maa na cha'a' ña endee jàna'a na nuu ndo takan!

¹³ Vati ndyo'o yani, Ndioo kàna ra ndo ña na kuu ndo ñivi nuna, va kàtitu'in nuu ndo ña na töve kuàtiñu ndo ma ña nuna ña ìyo ndo kuenda ña na ja'a ndo kuati takua chàta'ani ma kuñu ndo ja'a yi, va na kuàtiñu ndo yi kuenda kùu ndo musu inga ñivi ta na tindee ndo chi'in ta'an ndo jà'a ña ya'a kùuni ndo nde'e ndo na. ¹⁴ Vati tandi'i ma ña kà'an ma tutu ley Ndioo kùu ka'an yo yi chi'in ma tu'un i'ya: “Na kuuniun nde'un ma inga ñivi ma takua kùuniun nde'un juuni maun.” ¹⁵ Va tu endeeni chàchi ta'an ndo chata ta'an ndo, ta tu jà'a ndo takan ndicha kuii ña ndisaa ndo ni ndi'i ndo cha'a' ma kuati jà'a ndo chi'in ta'an ndo.

Ma kua chàta'ani maa yo ja'a yo chi'in kuñu yo ta ma ña kua chàta'ani yo ja'a yo cha'a' ña ìyo ma Tati Í Ndioo chi'in yo

¹⁶ Yakan va ma ña kùuni ka'in chi'in ndo kùu ña'a: Ma iti' ña kùuni ma Tati Í Ndioo ña na ku'un ndo, ta takan ìyo yi ña ku'un ndo, ta ora ja'a ndo takan, ta ma ña kini ña chàta'ani ndo

ja'a ndo chi'in kuñu ndo, na töva ni ja'a ndo yi. ¹⁷ Ti ma ña kini ña kùuni maa yo jà'a yo chi'in kuñu yo na töve chàta'ani ma Tati Í Ndioo yi; ta ma ña kùuni ma Tati Í Ndioo ja'a yi, na töve chàta'ani ma kuñu yo yi. Vati ninduvi yi kànita'an ta'an yi. Ta cha'a' yakan, va ndyo'o na töve jà'a ndo ma ña va'a ña kùuni ndo ja'a ndo. ¹⁸ Vati tu maa ma Tati Í Ndioo kùu ma ña chà'nda tiñu nuu yo, ña'a kùuni yi ka'an yi ña na tüva ìyo yi ña ka'nda ma ley tiñu nuu yo.

¹⁹ Na töve ndetiñu kùu nde'o ma ña kini jà'a ma ndian chàta'ani na ja'a na chi'in kuñu na. Ta tandi'i ma ña te'en kùu ma ña jà'a na: kì'vi ndra chi'in ña'a yüvi ñasi'i ndra, jà'a na ma ña kini chi'in kuñu na, ta ma maa ña kini kùu ma ña chà'nini na. ²⁰ Ndiakan juuni jàka'nu na ma yutun íí, ta ya'a ga chàta'ani na jatakue'e na ma ñivi chi'in tu'un nduvi. Ya'a ga xaani na ma ñivi ta ya'a ga kànita'an yu'u na, ta ya'a ga kuiñu na ndia. Ya'a ga numini kayuni na, ta jàkesiin na ma ñivi ta jà'a na ma iin grupu vali. ²¹ Ta ya'a ga tixin na, ta ya'a ga chì'i na ndixi ta ya'a ga chàkunuu na nànduku na ña kini jà'a na, ta jà'a na inga tuku tu'un ña cha yatin ni indukuni kàa yi ndia. Jàkuku'uni ndo cha'a' ma tandi'i ma tu'un ma tava kà'in niku, ta tandi'i ma ndian jà'a ma tu'un ña töve va'a ikan, na kùu kì'vi na koo na ma nuu chà'nda Ndioo tiñu.

²² Va ma chà'a ma Tati Í Ndioo ña ìyo tichi anima yo kùu yi ña na kuu yo ñivi ña kùuni yo nde'e yo ma ta'an yo, ta na sii kùuni yo, na koo taxiin yo ta na kuu yo ndian kundeni yo ña jà'a inga ñivi ta na vii ja'a yo chi'in inga ñivi ta na kuu

yo iin ndian va'a. Ta na kuu yo iin ndian ya'a ga chìnuni ndia. ²³ Ta juuni na kuu yo ndian iñu'u ta töve ya'a nduu ña ìyo yi ña ja'a yo. Töve nĩ'iin ley ña kà'an ña na vǎ'a jà'a yo ma tu'un ña já kǎ'in nda che'e. ²⁴ Ta ma ndian cha ndō'iin chí'in Jesucristu cha ndākoo na ma ña kini takani ìyo na niku, ikan na takaa yi na nuu ma kruu chí'in ndisaa ma ña kini chànini na a chàta'ani na ja'a na. ²⁵ Ta cha'a' ma Tati Í Ndioo kùu yi ña ìyo va'a yo vitin, yakan va juuni ìyo yi ña na ku'va yo yo nuu yi ña na jàna'a yi yo iti' kuà'an yo chí'in ma ña jà'a yo. ²⁶ Na töve ìyo yi ña ya'a ga tayi kùuni yo, ta na kicha'a yo kanita'an yu'u yo chí'in ma inga ñivi, ta juuni na töve ìyo yi ña kutixin yo nde'e yo juuni ma ta'an yo ndia.

6

Na tindee yo ma ta'an yo chí'in inga na ndia

¹ Ndyo'o yani, tu chà'a ndo kuenda ña iin ra kicha'a ra jà'a ra kuati, ndyo'o tava kùu ndo iin ndian chìnuni tiaga, ìyo yi ña tindee ndo ra, ikan na jaña ra ña ja'a ra ma kuati. Va chí'in tandi'i ma ña va'a kùuni anima ndo tindee ndo ra, ta ta'ii'iin ndo ìyo yi ña ja'a va'a ndo ma kuenda ma ña jà'a ndo, koto nda maa ndo kicha'a ndo ja'a ndo kuati ndia. ² Na tindee ndo ma ta'an ndo chí'in inga na, ta na kuta'an ndo chí'in na ora ìyo kuati chí'in na. Ta takan kùu jachinu ndo ma tava kà'an tu'un ley ña kà'an Jesucristu. ³ Vati tu ìyo nda ndyo'o chinuni ndo ña iin ndian ka'nu kùu ndo ta yüvi takan kùu yi, ndiakan janda'viña'a juuni maa. ⁴ Yakan va ta'ii'iin ndo

ìyo yi ña ki'in ndo ma ku'va ma tiñu jà'a ndo tuva va'a ma ña ja'a ndo, tajan takan kùu kati ndo ña ya'a ga ka'nu kùu ma tiñu jà'a ndo, ta töve ki'in ndo ku'va ma tiñu jà'a ndo chi'in ma tiñu jà'a inga na nde'o tu ka'nu ga kùu yi a töve.

⁵ Va ta'ii'in yo jakuu yo ma tiñu jà'a ta'ii'in yo.

⁶ Ta nda ndian ni kùuni ña kùtu'va na ma tu'un Ndioo ña jàna'a inga ra, ìyo yi ña nata'vi na ndatiñu va'a ìyo nuu na chi'in ra.

⁷ Ña jända'viña'a ndo juuni maa ndo, ti chata Ndioo ni'iin ndo na kùu ka'an ti'ini ndo. Vati ndatiñu ña tàchi ndo, juuni yakan ni ni'i ndo iti' nuu. ⁸ Taku ma ñivi ña endee jà'a ma ña kini chàta'ani ma kuñu na jà'a yi, ta ma ña ni ni'i na cha'a' ña jà'a na kùu ña ni kuvi na. Va tu endee jà'a na ma ña chàta'ani ma Tati Í Ndioo, juuni ni ni'i na nuu koo na endeeni chi'in ra. ⁹ Yakan va ña na kütatu yo jà'a yo ma ña va'a, vati ni ni'o ma ndatiñu va'a nuu Ndioo ma ora ku'va ra yi tu töve ya'a maxii kùuni ndo. ¹⁰ Yakan va nani kivi ña juuni tu kuu ja'a yo ña va'a, na ja'a yo yi chi'in tandi'i ma ñivi, ta na ja'a ga yo yi tiaga chi'in ma ndian kùu ta'an yo, va ndian chìnuni na ma tu'un Cristu indukuni kua maa yo.

Cha'a' nuu ndi'inia chùndayu'u Paulu ta kàña'a ra chi'in tandi'i ñivi ìyo ñu'u' Galacia

¹¹ Na nde'e ndo ti chi'in ma letra na'nu tàì chi'in nda'a' mai nuu ma tutu i'ya kuenda ndo. ¹² Ma ndian kùuni na kindoo va'a na chi'in ma ñivi, juuni ndiakan jànini na ndo ña na ka'nda ndo ma ñii nuu ika ndo, ta takan ja'a na ti töve ìyo tu'va na nde'e na tundo'o cha'a' ña kàtitu'un na ma tu'un cha'a' Cristu, ta cha'a' ña chí'í ra nuu

kruu kuenda yo. ¹³ Vati ni ma ndian chìnuni ña chà'nda na ma ñii nuu ika na, na töve jàchi'in na tandi'i ma tu'un ña kà'an nuu ma tutu ley ña tãa Moisés. Va ndyo'o kùuni na ña na ka'nda ndo ma ñii nuu ika ndo, ta ikan cha'a' ña ta'nda ma ñii nuu ika ndo kuu ya'a tayi kùuni na. ¹⁴ Vati yu'u na töve kùunì kutayì cha'a' nì'iin yakan, va tayi va'a kùunì cha'a' ña uvanuu ma Racha'nu Jesucristu kùu jakakú ra yo cha'a' ña chī'í ra ma nuu kruu. Ta cha'a' yakan yu'u kùu takua kùu iin ra cha chī'í nuu kruu ña kùuni yi ka'an yi ña tüvi iyoi cha'a' ma ña kuuni ma ñivi iyò ma ñuñivi, ta juuni cha'a' yu'u cha chī'í ma ñivi iyò ñuñivi ña tüva ki'in na kuenda yu'u. ¹⁵ Vati cha'a' ña cha ndō'iin yo chī'in Jesucristu, ta na töve nda kuenda tuva ta'nda ma ñii nuu ika yo a töve ta'nda yi, va ma ña iyò kuenda kùu yi ña ndākuu yo ndian chaa jà'a Ndioo. ¹⁶ Ta tandi'i ndyo'o ndian chìnuni ma ña kà'an ma tu'un já tã, na ni'i ndo ña na koo vii ndo. Ta Ndioo na kunda'vini ra ndo ta takani na ja'a ra chī'in tandi'i ndian chìnuni ndicha kuii tu'un ra, ti ndiakan ndicha kuii kùu ñivi ra.

¹⁷ Vitin ta iti' nuu na tüva kuunì ña nì'iin ñivi na jãnde'e ga na tundo'o yu'u, vati iyò tì'in ku'va kuñui ña jàna'a yi ña kùu iin ra jà'a tiñu kuenda ma Jesucristu.

¹⁸ Ndyo'o yani na ni'i tandi'i ndo ma ñamani Racha'nu Jesucristu tichi anima ndo. Ta takan na kuu yi. Amén.

Zacatepec Mixtec NT
Mixteco, Santa María Zacatepec: Zacatepec Mixtec
NT New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Santa María Zacatepec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Sep 2022 from source
files dated 28 May 2022

55b3808f-9cd0-5da9-90f0-a96c172e0e02